

Εβραϊκή Εθνική Αντίσταση και ΕΟΚΑ:
Κοινός εχθρός. Διαφορετικές καταβολές. Παράλληλες πορείες.

Ο ιδεολογικός και θεσμικός πλουραλισμός αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά του εβραϊκού ένοπλου κινήματος, που αναπτύχθηκε στην Παλαιστίνη κατά την περίοδο της Βρετανικής Εντολής. Αρχική αφορμή του ήταν η ένοπλη αντίδραση του αραβικού πληθυσμού κατά της έλευσης του εβραϊκού στοιχείου. Η βρετανική παρουσία αποτέλεσε, χρονικά, τον δεύτερο κύριο στόχο των εβραϊκών ένοπλων ομάδων, όταν η επιβολή της Λευκής Βίβλου του 1939 έτεινε να οριστικοποιήσει την διακυβέρνηση του Λονδίνου στην Παλαιστίνη, παρά την εντατικοποίηση των μαζικών ροών επιζώντων του Ολοκαυτώματος από την Ευρώπη προς την σιωνιστική «Γη του Ισραήλ».

Παρά τις διαφορετικές ιστορικές καταβολές, αλλά και την σημαντική διαφορά συνθηκών που αναπτύχθηκε το ένοπλο εβραϊκό κίνημα κατά των Βρετανών, αρκετές είναι οι ομοιότητες που παρουσιάζει η δράση των ένοπλων εβραϊκών ομάδων με εκείνην την ΕΟΚΑ στα μέσα της δεκαετίας του 1950, καθιστώντας τον κυπριακό απελευθερωτικό αγώνα ιδιαίτερα δημοφιλή στον δημόσιο λόγο του Ισραήλ εκείνη την περίοδο.

Ωστόσο, ο απόηχος του Αγώνα της ΕΟΚΑ στη σημερινή κυπριακή κοινωνία διαφέρει από τον απόηχο των εβραϊκών ένοπλων ομάδων στο σύγχρονο Ισραήλ. Οι ιδεολογικός τους προσανατολισμός, οι σχέσεις που ανέπτυξαν ηγετικά τους μέλη με κομματικούς σχηματισμούς στο ισραηλινό πολιτικό σύστημα και η ισραηλινή Realpolitik, που καθοριζόταν από τις εκάστοτε πολιτικές ηγεσίες, «ουδετεροποίησαν» το ιστορικό αφήγημα, αποψιλώνοντάς το από την καθαρά αντιβρετανική χροιά.

Οι ομοιότητες και οι διαφορές μεταξύ της εθνικοαπελευθερωτικής κυπριακής ΕΟΚΑ και των εβραϊκών οργανώσεων της «Χαγκανά», του «Έτσελ» [*άλλως «Ιργκούν»*] και του «Λέχι» που δραστηριοποιήθηκαν κατά την περίοδο της Βρετανικής Εντολής στην Παλαιστίνη, προσδίδουν μία νέα - και εν πολλοίς άγνωστη – διάσταση στο υπόβαθρο των ιστορικών σχέσεων των μεταπολεμικών εκφάνσεων των εθνικών κινήματων του Ελληνισμού (στην Κύπρο) και του Εβραϊσμού (στο Ισραήλ) στην Ανατολική Μεσόγειο, η οποία άρχιζε τότε να επικαιροποιεί τον γεωπολιτικό της χάρτη.